

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ Δ.Ε. 31

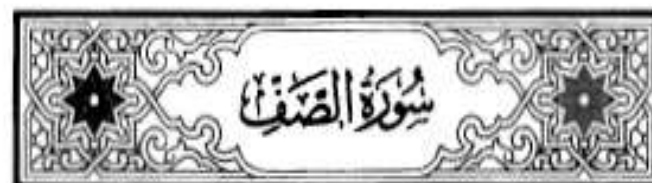
ΤΟ ΙΣΛΑΜ (Β')

Πολυμενάκου Ουρανία

Θεολόγος καθηγήτρια

στο Γεν. Λύκειο Νεάπολης

(61) Σούρα ελ-Σαφ
(Η Πολεμική Παράταξη - Η Γραμμή)

13. Και άλλη μια (ακόμα Χάρη) θα σας δώσει) που την αγαπάτε, - βοήθεια (Νασρ), από τον ΑΛΛΑΧ και γρήγορη νίκη - και κατάκτηση άλλων χωρών. Ανάγγειλε - λοιπόν - τα ευχάριστα Νέα στους Πιστούς.

وَأُخْرَىٰ يُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ
وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

Η εξάπλωση του Ισλάμ

- Ο προφήτης του Ισλάμ Μωάμεθ πεθαίνει το 632 μ.Χ.
- Στα επόμενα 30 χρόνια το Ισλάμ εξαπλώνεται σε Συρία, Παλαιστίνη, Ιράκ, Αίγυπτο, Λιβύη, Περσία και σε περιοχές δυτικά της Κασπίας.
- Σταδιακά οι αραβικές στρατιές κατακτούν όλο και περισσότερα εδάφη, φθάνοντας στην Ινδία τον 11^ο αι. και από τον 14^ο αι. εξαπλώνονται στην Ευρώπη με την Οθωμανική αυτοκρατορία.

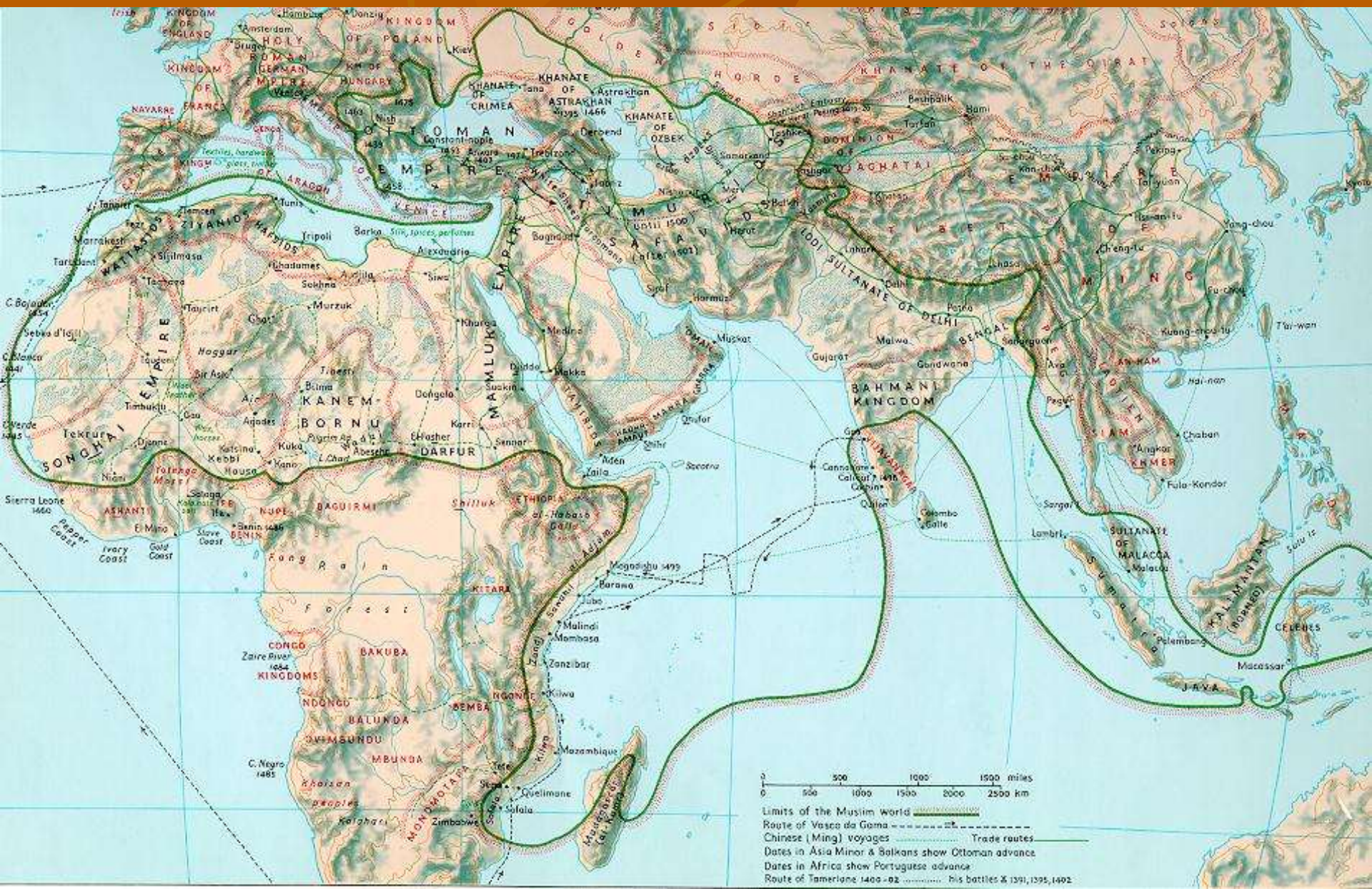
Η εξάπλωση του Ισλάμ μέχρι το 661 μ.Χ.

Η εξάπλωση του Ισλάμ μέχρι το 1100 μ.Χ.

Η εξάπλωση του Ισλάμ μέχρι το 1500 μ.Χ.

Το πρόβλημα της διαδοχής

- Μετά τον θάνατο του Μωάμεθ δημιουργείται πρόβλημα με τη διαδοχή του (ο ίδιος δεν είχε γιους).
- Ο πλησιέστερος συγγενής του (εξάδερφος και γαμπρός του Αλή) παραγκωνίστηκε, γι' αυτό τη διαδοχή ανέλαβε ο πεθερός και στενός συνεργάτης του Μωάμεθ Αμπού Μπακρ (Abu Bakr) καθιερώνοντας τον θεσμό του χαλίφη (αντιπροσώπου του Μωάμεθ).

Το πρόβλημα της διαδοχής

- Ο τρίτος χαλίφης, ο Ουθμάν (Uthman), ήταν αυτός που συγκέντρωσε τις «αποκαλύψεις» του αρχαγγέλου Γαβριήλ στον Μωάμεθ και συγκρότησε το Κοράνι. Δολοφονήθηκε το 656 μ.Χ. και τέταρτος χαλίφης ανέλαβε ο Αλή.
- Δολοφονείται το 661 μ.Χ. και αποτέλεσμα των προβλημάτων που ξέσπασαν για τη διαδοχή ήταν η διάσπαση του Ισλάμ σε δύο κλάδους, τους Σουνίτες και τους Σηίτες.

Σουνίτες και Σηίτες

- Οι Σουνίτες (σούννα = παράδοση) αποτελούν την πλειοψηφία του μουσουλμανικού κόσμου.
- Οι Σηίτες επικράτησαν στην Περσία, στο Ιράκ και στο Πακιστάν.

Χαρακτηριστικά των Σουνιτών

Οι Σουνίτες δεν πιστεύουν στην κληρονομική διαδοχή.

Στηρίζονται στο «Κοράνι» και στην ιερά παράδοση (σούννα) και οι αποφάσεις λαμβάνονται από την ομοφωνία της κοινότητας.

Χαρακτηριστικά των Σηιτών

- Οι Σηίτες προέρχονται από τους οπαδούς του 4ου χαλίφη Αλή (συγγενή του Μωάμεθ):
- Πιστεύουν στην κληρονομική διαδοχή.
- Ηγέτης τους είναι ο Ιμάμης (απόγονος του Μωάμεθ) ο οποίος μπορεί και ερμηνεύει τις γραφές (ημιθεϊκή μορφή-αλάνθαστος).
- Στην πορεία του Ισλάμ η διαδοχή των Ιμάμηδων χάνεται. Υπήρξαν δώδεκα Ιμάμηδες με τελευταίο (αληθινά διάδοχο) τον Μουχαμάντ Αλ-Μουνταντάρ ή αλλιώς Μάχντι (878 μ.Χ.) ο οποίος δεν πέθανε αλλά «απήχθη πνευματικά». Αυτός «καθοδηγεί» τον εκάστοτε Ιμάμη.

Ισλαμικός Μυστικισμός-Σουφισμός

Από τον 8^ο αι. αναπτύσσεται ο μυστικισμός στο Ισλάμ λαμβάνοντας το όνομα σουφισμός

(σούφι $\Rightarrow$ μαλλί $\Rightarrow$ μάλλινος χιτώνας ασκητών),

➤ Σκοπός: Η ένωση της ψυχής με τον θεό.

➤ Τρόπος: Μέσα από στάδια άσκησης («Ταξίδια») που σκοπό έχουν την κάθαρση του ανθρώπου από τον εγωκεντρισμό προκειμένου να ενωθεί με τον θεό.

Ο φόβος και η υποταγή στον Αλλάχ δεν υπάρχει για τον σούφι. Αντικαθίσταται με τον θείο έρωτα.

Μοναστικές κοινότητες

Οργανώνονται σε μοναστικές κοινότητες

Το τάγμα «Χίστι», 10ος αι.

Το τάγμα «Σουκραβάρντι», 12ος αι.

Το τάγμα «Νακσμπάντι», 14ος αι. κ.ά.

Δημιουργούν τεχνικές ένωσης με το θείο

Περιστρεφόμενοι δερβίσηδες.

Χρησιμοποιούν τη μουσική.

«Ντικρ»: διαλογισμός πάνω στο όνομα του θεού, κ.ά.

Αριστερά: η προσευχή

Δεξιά: ο διαλογισμός

Περιστρεφόμενοι Δερβίσηδες

Threshold Society Sema in Brattleboro, Vermont.

«Σαρία» ο Ιερός Νόμος του Ισλάμ

- Δύο είναι οι πηγές του Ισλάμ:
 1. Το Κοράνι
 2. Η σούννα (η ιερή παράδοση)
- Από αυτές προκύπτει το Ισλαμικό δίκαιο η σαρία.
Βάση της σαρίας:
 - αποδίδεται το δίκαιο στην κοινότητα (ιεροδικαστήριο-καδής).
 - γνώση αυτής έχουν οι ουλεμάδες ή μουλάδες (νομομαθείς).
 - ο μουφτής (θρησκευτικό-πολιτικό αξίωμα, γνώστης και ερμηνευτής του νόμου).

Η εξέλιξη του Ισλάμ

- Για πολλούς αιώνες ο μουσουλμανικός κόσμος παρέμεινε σε ένα αυστηρά θεοκρατικό σύστημα.
- Η επαφή με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό (αποικιοκρατία-εξάπλωση οθωμανικής αυτοκρατορίας) έφερε το Ισλάμ σε επαφή με ανθρωποκεντρικούς πολιτισμούς.

Η εξέλιξη του Ισλάμ

- Τα επιτεύγματα και η οργάνωση του δυτικού πολιτισμού προσέλκυσαν το ενδιαφέρον κυρίως των πολιτικών αρχηγών των ισλαμικών κρατών (π.χ. Κεμάλ στην Τουρκία). Δημιουργείται ένα κύμα ανανεωτών που εισάγουν τη δυτική παιδεία και τα δυτικά νομικά συστήματα.
- Συγκρούονται με τους ουλεμάδες (νομομαθείς του Ισλάμ-σουνίτες) και τους οπαδούς τους για την αντικατάσταση της **σαρίας**.

Το Ισλάμ σήμερα

- Ανανεωτές: Τουρκία, Αίγυπτος κ.ά.
- Συντηρητικοί: επεδίωξαν την εγκαθίδρυση θεοκρατικών συστημάτων, όπως του Ιράν.
- Σε άλλες χώρες όπως στην Αλγερία, Νιγηρία, Σομαλία (Αφρική) η σύγκρουση αποτελεί μια συνεχιζόμενη αιματηρή πραγματικότητα.

Ερωτήσεις

1. Ποιοι είναι οι δύο κλάδοι του Ισλάμ και ποια τα χαρακτηριστικά τους;
2. Τι είναι ο σουφισμός;
3. Ποιες τάσεις κυριαρχούν στον ισλαμικό κόσμο σήμερα;